

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
30 mei 2008		EP/EIS / 8063335	1

Onderwerp

Geannoteerde agenda VTE-Raad (Telecom) 12 juni 2008

Bijgaand ontvangt u de geannoteerde agenda voor de VTE-Raad over telecommunicatie van 12 juni a.s. te Luxemburg. Nederland zal worden vertegenwoordigd door de Staatssecretaris van Economische Zaken.

Het belangrijkste onderwerp van discussie is de herziening van het EU-reguleringskader voor de telecommunicatiesector. Voorzien wordt een voortgangsrapportage en een gedachtewisseling. De voor Nederland belangrijkste onderdelen betreffen de voorstellen voor uitbreiding van de (veto)bevoegdheden van de Europese Commissie alsmede het voorstel voor de oprichting van een Europese toezichthouder voor de telecommunicatiesector (EECMA). De EECMA is tevens het onderwerp voor het informele lunchdebat.

Daarnaast zal de Raad worden verzocht conclusies aan te nemen over de mededeling van de Commissie over het 'digitale dividend' en het Europese ICT-actieprogramma i2010. Tenslotte wordt de Raad om een gemeenschappelijke aanpak verzocht over de verlening van het mandaat van het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA).

In de bijlage vindt u een toelichting per onderwerp.

(w.g.) drs. F. Heemskerck

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30

Doorkiesnummer
070 379 6031

Telefax
070 379 7014

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon 070-379 6106
Telefax 070-379 6154
Email f.heemskerck@minez.nl
Website www.minez.nl

Behandeld door
Anne-Mieke den Teuling

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

BIJLAGE GEANNOTEEERDE AGENDA TELECOMRAAD

Agendapunten	Behandeling
Herziening EU-reguleringskader telecomsector	Voortgangsrapportage en gedachtewisseling
Spectrumbeleid- digitaal dividend	Raadsconclusies
Mid Term Review i2010	Raadsconclusies
Verlenging mandaat ENISA	Politiek akkoord / gemeenschappelijke benadering

Herziening EU-reguleringskader telecomsector

Voortgangsrapportage en gedachtewisseling

Het Sloveense voorzitterschap wil een tussenstand opmaken van de lopende onderhandelingen over de herziening van het EU-reguleringskader voor de telecomsector (een samenstel van richtlijnen (Kaderrichtlijn, Toegangsrichtlijn, Machtigingsrichtlijn, Universele Diensten richtlijn en de Privacy richtlijn) en een verordening voor de oprichting van een Europese toezichthouder). Over deze tussenstand kunnen de Lidstaten tijdens de Raad van gedachten wisselen.

Het EU-regelgevend kader voor de telecomsector wordt elke vier jaar geëvalueerd. Dit EU-kader bepaalt in belangrijke mate de inhoud van de nationale regelgeving voor de telecomsector (Telecommunicatiewet). Het EU-kader heeft betrekking op nagenoeg alle beleidsgebieden: o.a. consumentenbescherming, marktregulering, spectrumbeleid. In 2006 heeft de Commissie voorstellen gepubliceerd voor de wenselijke beleidswijzigingen van het regelgevingskader. Eind 2007 zijn concrete voorstellen verschenen voor aanpassing van de richtlijnen en een nieuwe verordening voor de oprichting van een Europese toezichthouder. Voor een uitgebreide analyse van de voorstellen voor het nieuwe reguleringskader verwijs ik naar de Nederlandse standpunten die eind 2006 en begin 2008 aan de Kamer zijn gestuurd TK 2006-2007, 28851 nr. 54 en 2007-2008, 28851, nr. 81). Het is de bedoeling om uiterlijk begin 2009 overeenstemming in de Raad en het EP te bereiken. Dan volgt het implementatietraject en zal naar verwachting de aangepaste Telecommunicatiewet uiterlijk 2010 in werking kunnen treden.

Het is duidelijk dat de Lidstaten grote moeite hebben met de voorgestelde uitbreiding van de bevoegdheden van de Commissie. De weerstand ziet zowel op de uitbreiding van de vetobevoegdheden op het gebied van marktregulering door nationale telecomtoezichthouders als op de voorstellen om via comitologie verdergaande harmonisatie van nationale maatregelen mogelijk te maken op allerlei beleidsterreinen, met name spectrumbeheer. Op deze punten zijn de verschillen van mening tussen de Lidstaten onderling en vooral met de Commissie nog dermate groot, dat een compromis op korte termijn niet in zicht is.

Hetzelfde geldt voor het voorstel van de Commissie om een Europese toezichthouder (European Electronic Communications Market Authority, EECMA) op te richten die de Commissie op alle beleidsterreinen advies zou moeten geven en enkele beperkte uitvoeringstaken zou moeten krijgen. Zowel de Lidstaten als het Europees Parlement (EP) steunen dit voorstel niet. De algemene reactie is dat een versterking van de bestaande adviesorganen, zoals de European Regulators Group (ERG, een samenwerkingsverband van nationale telecommtoezichthouders), een betere en afdoende oplossing biedt. Het oprichten van een omvangrijk nieuw orgaan is nodig noch wenselijk. Het EP heeft ook voorstellen gedaan in deze richting. De Commissie houdt vooralsnog formeel vast aan haar voorstel en wacht op de formele reacties van het EP in juni. Naar verwachting zal de Commissie daarna wel bereid zijn in overleg te treden over de benodigde aanpassingen om een akkoord te bereiken.

Op het gebied van consumentenbescherming, veiligheid en privacy komen de meningen van de Commissie, Raad en EP veel meer overeen. Alle betrokkenen kunnen de voorstellen op het gebied van consumentenbescherming, privacy en veiligheid op hoofdlijnen volledig steunen. Het voorzitterschap is van plan een deelcompromis aan de Raad voor te leggen en dit door de Raad laten goedkeuren om zo de geboekte vooruitgang te markeren. Op basis daarvan kan het Franse voorzitterschap vanaf 1 juli 2008 verder werken.

Nederland steunt de voorstellen voor verdere harmonisatie van nationale regulering, zolang voldoende rekening wordt gehouden met de verschillen tussen de Lidstaten. Nederland is geen voorstander van de voorgestelde uitbreiding van de (veto)bevoegdheden van de Commissie op het gebied van marktregulering. Zo is ook bij de bestaande vetobevoegdheden van de Commissie gebleken dat in de uitoefening ervan onvoldoende ruimte wordt gelaten om rekening te houden met specifieke nationale omstandigheden. Het is belangrijk dat toezichthouders onafhankelijk van de politieke besluitvorming kunnen opereren, zowel op nationaal als op Europees niveau. De ERG en de Commissie kunnen officieel reageren op concept-marktbesluiten van nationale toezichthouders, maar uiteindelijk moet de toezichthouder zelfstandig een besluit kunnen nemen en gemotiveerd af kunnen wijken van deze opinies. De rechter zal het besluit van de nationale toezichthouder toetsen.

Aan de voorstellen die het mogelijke gebruik van comitologie uitbreiden, stelt Nederland de voorwaarde dat vooraf duidelijk moet zijn voor welke onderwerpen nadere uitvoeringsbesluiten via comitologie kunnen worden genomen. In de huidige voorstellen is die duidelijkheid onvoldoende gegeven. Voldoende gespecificeerde comitologie moet worden getoetst op basis van subsidiariteit en proportionaliteit.

Nederland is ook geen voorstander van de oprichting van een nieuwe Europese toezichthouder. Met een Europese toezichthouder verschuift de balans van de nationale

toezichthouders naar de Europese toezichthouder en de Commissie waardoor onvoldoende rekening zal worden gehouden met nationale verschillen tussen Lidstaten. Daarnaast zal een Europese toezichthouder leiden tot meer bureaucratie. Voorgesteld wordt een orgaan met een uiteindelijke omvang van 134 personen en een budget van €28 miljoen. Aangezien de voorgestelde taken en werkzaamheden overlap opleveren met het werk van bestaande organen, zoals de ERG, vindt Nederland de toezichthouder dit overbodig en disproportioneel.

In plaats van een Europese toezichthouder zoals de Commissie voorstelt, wil Nederland de bestaande organisaties op het gebied van marktregulering (ERG) spectrum (RSPG, CEPT) en veiligheid (ENISA) handhaven. Wel is het nodig dat met name de ERG versterkt wordt in haar positie. De ERG moet actiever optreden als bewaker van consistentie bij de toepassing van het reguleringskader door het vaststellen van gemeenschappelijke standpunten over belangrijke mededingingsonderwerpen en door screenen van concept-marktbesluiten van nationale toezichthouders. Hierdoor worden de vetobevoegdheden van de Commissie overbodig.

Andere aspecten die nader moeten worden bekeken bij de uitwerking van de ERG:

- *Financiering*: de Commissie zet in op EU-financiering, de ERG op financiering via de nationale toezichthouders/Lidstaten. Cofinanciering lijkt een goede optie die de positie van de ERG weerspiegelt als orgaan van de lidstaten, dat toeziet op de uitvoering van EU-reguleringskader.
- *Taken*: hoofdtaak zou marktregulering en daarmee samenhangende taken moeten zijn. Geen overname of overlap met bestaande organisaties op het gebied van spectrum en veiligheid.
- *Besluitvorming*: de ERG werkt nu op basis van consensus waardoor vaak geen of slechts zeer algemene standpunten ingenomen worden. Om meer effectief te kunnen opereren, zal de ERG duidelijke standpunten in moeten nemen. Bij gemeenschappelijke standpunten op belangrijke mededingingsonderwerpen (*common positions*) zou dat kunnen op basis van een gekwalificeerde meerderheid, bij de toetsing van concept-besluiten van nationale toezichthouders zou dat op basis van enkelvoudige meerderheidsbesluitvorming plaats kunnen vinden. Standpunten van de ERG zijn richtinggevend maar niet bindend voor die toezichthouder. Evt. afwijkingen van ERG-standpunten moeten worden gemotiveerd.
- *Juridische status*: het is belangrijk dat de ERG beter wordt verankerd in het EU-reguleringskader. Dit zou kunnen door de ERG, inclusief het doel en de taken, in de richtlijnen op te nemen.

Nederland steunt de voorstellen op het gebied van consumentenbescherming en veiligheid en privacy. Op het gebied van consumentenbescherming worden o.a. meer uitgebreide transparantieplichtingen voorgesteld en het realiseren van nummerportabiliteit binnen één werkdag. Op het gebied van privacy en veiligheid wordt

voorgesteld een meldingsplicht in te voeren voor veiligheidsinbreuken (verlies van persoonlijke gegevens, storingen in netwerken).

Spectrumbeleid – Digitaal Dividend

Raadsconclusies

Het Sloveense voorzitterschap zal de Raad vragen in te stemmen met conclusies als reactie op de mededeling van de Commissie ‘Ten volle profijt trekken van het digitale dividend in Europa’ van 13 november 2007.

Door de omschakeling van analoge naar digitale ‘aardse’ omroep (m.n. televisie), komt er een hoeveelheid spectrum vrij. Digitale uitzendingen zijn spectrumefficiënter dan analoge en kunnen dus met minder spectrum toe. Het spectrum dat vrijkomt, staat bekend als het ‘digitale dividend’. Juist dit spectrum is zeer aantrekkelijk voor mobiele systemen vanwege zijn specifieke eigenschappen (grote dekking en weinig last van objecten). Met het vrijkomen van het dividend dient zich de verdelingsvraag aan. Dit dividend kan op allerlei manieren worden gebruikt, te verdelen in drie hoofdcategorieën:

- i) draadloze breedbandcommunicatie
- ii) aanvullende aardse omroepdiensten
- iii) mobiele multimedia (zoals mobiele tv).

In 2006 is in de International Telecommunications Union (ITU) een planningsconferentie afgerond (de ‘Geneve-06’ overeenkomst) die op basis van de situatie van digitale televisie de rechten van de landen vastlegt. Omdat omroep vaak met grote vermogens wordt uitgezonden en de signalen over de landgrenzen heen gaan, is afstemming nodig om te bepalen wie welke frequenties waar mag gebruiken. De betreffende rechten gaan uiterlijk 2015 in, zijnde de afgesproken einddatum voor de omschakeling naar digitale televisie en afschakeling van analoge televisie in onze buurlanden. Tot dat moment blijft analoge televisie aldaar beschermd. Binnen Europees verband (CEPT) is overigens afgesproken als uiterste omschakeldatum 2012 te nemen. In lijn hiermee gaan de rechten voor de EU-lidstaten ook reeds in 2012 in. Deze overeenkomst betreft voornamelijk de Ultra High Frequency (UHF)-frequentieband (470 – 862 MHz, ook wel frequentieband IV/V genoemd)¹ die momenteel voornamelijk voor digitale televisie en radio met DVB-T technologie en DVB-H (mobiele TV) wordt gebruikt. Het gebruik van deze standaarden is overigens geen onderdeel van de mededeling en de Raadsconclusies.

In de Geneve-06 overeenkomst is bepaald dat ook andere diensten dan omroep in de UHF-frequentieband mogen worden aangeboden, mits het uitgezonden vermogen binnen bepaalde grenzen blijft. De Commissie is echter van opvatting dat de Geneve-06

¹ Zie voor uitleg frequentiespectrum TK 2007-2008, 24095 nr. 214, p. 2-3.

overeenkomst teveel beperkingen kent en wil eerder dan 2012 bepaalde delen van het digitaal dividend bestemmen voor andere diensten (vooral de mobiele operators zijn zeer geïnteresseerd in dit spectrum). De Commissie stelt in haar mededeling voor om de UHF-band op te delen in drie clusters voor onderscheidenlijk hoge, midden en lage zendvermogens. Wat betreft de hoge zendvermogens (m.n. geschikt voor traditionele omroep) blijft dit –volgens de voorstellen van de Commissie– het terrein van nationaal frequentie management. Het frequentiebeleid voor midden zendvermogens (bijvoorbeeld geschikt voor mobiele televisie) wordt aangemerkt als een gezamenlijk terrein van nationaal en gecoördineerd Europees frequentie management. Het frequentiegebied van lage zendvermogens (te gebruiken voor tweeweg mobiele telecommunicatie toepassingen, zoals mobiele breedbandcommunicatie of UMTS) wordt voorbehouden voor Europese harmonisatie.

Nederland acht een zekere coördinatie in de bestemming van het ‘digitaal dividend’ wenselijk. Op de kortere termijn is het wel belangrijk dat de Lidstaten de ruimte behouden om bilaterale afspraken te maken, hiermee recht doend aan hun nationale situatie. Tussen Lidstaten bestaan aanzienlijke verschillen in hun nationale behoefte en de noodzaak voor onderlinge afstemming over het gebruik van het spectrum. In Nederland is een groot deel van het digitaal dividend al vergund aan Digitenne/KPN tot 2017. Het Nederlandse standpunt wordt gedeeld door de meeste lidstaten en is duidelijk neergelegd in de Raadsconclusies. Nederland kan daarom zonder meer instemmen met de Raadsconclusies.

Mid-term review i2010

Raadsconclusies

De Raad wordt verzocht conclusies aan te nemen over de Mid-Term Review (MTR) van de Europese ICT-agenda i2010. De MTR is op 17 april jl. verschenen en volgt op de mededeling ‘i2010- Een Europese informatiemaatschappij voor groei en werkgelegenheid van 2005’. Deze mededeling bevatte een vijfjarenstrategie en actieprogramma voor ICT in Europa. i2010 is de opvolger van e-Europe.

De MTR analyseert de voortgang en stand van zaken halverwege het i2010 actieprogramma. In 2007 steeg het aantal internetgebruikers in de EU met 40 miljoen naar een totaal van 250 miljoen. De Commissie noemt met name de toename in het gebruik van snelle breedbandverbindingen door bedrijven, scholen en artsen als positieve ontwikkeling. Er is goede vooruitgang geboekt in de beschikbaarheid van breedbandinternet en in de uitbreiding van het aanbod van online dienstverlening. Niettemin worden de economische voordelen die ICT de EU kan bieden nog lang niet voldoende benut. De Commissie ziet vier uitdagingen en kondigt voor elk nieuwe acties aan. Voorbeelden zijn:

1. Toekomstige netwerken en het internet: het ontwikkelen van een breedbandprestatie-index en een in 2010 te bereiken EU-penetratiegraad van 30% breedband (Nederland nu al 34%).
2. Naar een echte interne markt door het tegengaan van fragmentatie in regelgeving: aanname van het regelgevingspakket voor telecommunicatie en de oprichting van EECMA (zie boven).
3. Intensiveren van innovatie en onderzoek: meer kruisbestuiving tussen de European Technology Platforms en een Commissiemededeling over ICT en energiebesparing.
4. Gebruikers in de digitale omgeving: hier is een eInclusion- initiatief gestart (voorkomen van digitale uitsluiting) en wordt een gids uitgebracht met de rechten en plichten van de gebruiker in het digitale tijdperk.

Verder kondigt de Europese Commissie aan dat zij in 2008-2009 de langetermijn agenda voor de informatiemaatschappij en mediabeleid zal opstellen en een beoordeling van het totale aandeel van ICT in de economische prestatie van Europa.

De Raadsconclusies verwijzen naar de MTR en bevestigen de strategische betekenis van ICT voor het bereiken van de Lissabondoelstellingen. Meer concreet onderstrepen ze het belang van maatregelen om de e-vaardigheden te verhogen en het gebruik van open standaarden om meer innovatie, productiviteit, werkgelegenheid en economische groei te genereren. Daarnaast wordt onderkend dat ICT een belangrijke rol kan spelen bij klimaatverandering en energiebesparing. De Commissie wordt onder andere uitgenodigd om voor de Voorjaarsraad van 2009 te rapporteren wat haar bevindingen zijn betreffende de relatie tussen ICT, economische groei en maatschappelijk welzijn. Ook wordt zij verzocht rond die tijd, in overleg met de lidstaten, te starten met het denken over de opvolger van het i2010 actieplan (na 2010). De Lidstaten worden opgeroepen het momentum vast te houden bij de invoering van hun e-Government. Deze plannen moeten de publieke dienstverlening verbeteren en de administratieve lasten voor burgers en bedrijven verlagen. Ook zijn de Lidstaten aan zet om e-Inclusion te implementeren, de strategie om digitale uitsluiting te voorkomen.

Nederland kan volmondig akkoord gaan met de aanname van voorliggende Raadsconclusies. Deze sluiten uitstekend aan bij het nationale ICT-beleid en de op dit moment in ontwikkeling zijn de Nederlandse ICT-Agenda. Nederland heeft met name de aandacht voor e-vaardigheden, open standaarden, ICT in relatie tot energie-efficiëntie en het belang van de implementatie van e-Government in de conclusies actief gesteund. Al deze onderwerpen zijn ook prioriteiten binnen het nationale ICT-beleid. De nationale ICT-agenda zal ik uw Kamer overigens op korte termijn doen toekomen.

Interim-verlenging van het mandaat van ENISA

Gemeenschappelijke aanpak

De Raad wordt verzocht in te stemmen met verlenging van het huidige mandaat van het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA) tot 14 maart 2012. Deze verlenging wordt voorgesteld in afwachting van de uitwerking van een evaluatie door de Europese Commissie. Een politiek akkoord over de verlenging is in deze Raad formeel niet mogelijk, omdat het Europees Parlement (EP) zich pas na de Raad plenair over de verlenging uitspreekt. Om deze reden wordt er tijdens deze Raad van een gemeenschappelijke aanpak gesproken.

Het ENISA is in maart 2004 voor een periode van vijf jaar ingesteld met het doel door samenwerking en kennisdeling de veiligheid van de informatiemaatschappij in Europa te vergroten. De veiligheid van de informatiemaatschappij omvat de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van het elektronisch dataverkeer. Zo is een handleiding gemaakt om de bewustwording voor informatiebeveiliging bij gebruikers te versterken. Ook is een routekaart opgesteld voor het uitvoeren van risicoanalyses en risicomanagement.

Zoals in de instellingsverordening is bepaald, heeft de Commissie vorig jaar door een externe organisatie de doelstellingen, taken, werkwijze en resultaten van het Agentschap laten evalueren. Naast aanbevelingen voor verbeteringen was de uitkomst hiervan dat het oorspronkelijke uitgangspunt om gezamenlijk te werken aan een cultuur van veiligheid in het elektronisch verkeer nog steeds belangrijk is. De Commissie heeft de evaluatieresultaten in een mededeling aan het EP en de Raad aangeboden waarna vorig najaar ook een openbare consultatie heeft plaatsgevonden.

De Commissie heeft haar voorstel voor een interim-verlenging van het Agentschap mede gedaan in relatie tot het wetgevingspakket voor de herziening van EU-reguleringskader voor de telecomsector. De Commissie beoogde hiermee de inpassing van taken van ENISA in de nieuw op te richten Europese toezichthouder voor de telecomsector (EECMA) te bewerkstelligen. In dat geval zou verlenging van het mandaat van ENISA nodig zijn om de periode tussen de afloop van het huidige mandaat in 2009 tot de oprichting van de EECMA te overbruggen. In de onderhandelingen met de Lidstaten en het EP bleek, naast de algemene weerstand tegen de Europese toezichthouder, ook verzet te bestaan tegen de opname van taken van ENISA daarin. Het karakter en de werkwijze van de organisaties verschillen zodanig dat het samenvoegen ervan niet wenselijk wordt gevonden.

Inmiddels is de interim-verlenging van het Agentschap losgekoppeld van de door de Commissie beoogde Europese toezichthouder. De Commissie kan de komende periode nu in overleg met alle betrokkenen werken aan een afzonderlijk voorstel ter uitwerking van

de resultaten van de evaluatie, zoals voorzien in de oprichtingsverordening van 2004. De Commissie zal daarbij ook rekening houden met de voorziene aanscherping van het regelgevend kader op het vlak van de beveiliging van de openbare elektronische netwerken en elektronische communicatiediensten.

Alle Lidstaten kunnen zich inmiddels vinden in het voorstel voor de interim-verlenging van ENISA. Ook Nederland steunt het voorstel.

Diversen – Migratie van IPv4 naar IPv6

Informatie van de Commissie

De Commissie zal de Raad informeren over de mededeling over de dreigende schaarste aan IPv4 adressen. Het Internet Protocol (IP) is een protocol dat wordt gebruikt voor de uitwisseling van informatie tussen computers. Op bijbehorende adressen draait het internet. Bij het bestaande internet wordt gebruik gemaakt van IPv4, maar door de dreigende schaarste van beschikbare adressen zal moeten worden overgestapt op de nieuwste versie van het IP, te weten IPv6. Naar verwachting zal de Commissie de lidstaten aansporen de migratie naar IPv6-adressen nationaal te bevorderen, zowel door de markt als door de overheid zelf. Nederland ontplooit al activiteiten ter bevordering van IPv6. Nederland steunt de marktgedreven IPv6 taskforce die een soepele overgang naar IPv6 moet verzorgen en zal in het najaar een rondetafelgesprek organiseren met departementen en andere overheidsorganisaties over de migratie van IPv4 naar IPv6.